

МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

КАФЕДРА ФІЛОСОФІЇ ТА СОЦІОЛОГІЇ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

Б. В. Сяштинський

«27» серпня 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВД 2.2.2. Соціологія культури

(шифр і назва навчальної дисципліни)

спеціальність 054 Соціологія

(шифр і назва спеціальності)

факультет історичний (назва факультету)

2020 – 2021 навчальний рік

Робоча програма Соціологія культури для студентів
(назва навчальної дисципліни)
за спеціальністю Соціологія(ІІІ курс)

Зоська Я.В. – професор кафедри філософії та соціології Маріупольського державного університету, д.соц.н., професор

Розробник: (автор, його посада, науковий ступінь та вчене звання)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри філософії та соціології

Протокол від “17” листопада 2020 року № 6

Завідувач кафедри філософії та соціології

(підпис)

Б. В. Слющинський

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань <u>05 Соціальні поведінкові науки</u> (шифр і назва)	Вибіркова цикл професійної та практичної підготовки	
	Спеціальність <u>054 Соціологія</u> (шифр і назва)		
Модулів – 2	Спеціальність <u>054 Соціологія</u>	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		3-й	3-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання за вибором студента пропонується тема реферативного дослідження		Семестр	
Загальна кількість годин – 120		5-й	5-й
Тижневих годин для денної форми навчання: 7 аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 4	Освітній ступінь: «Бакалавр»	Лекції	
		24 год.	8
		Практичні, семінарські	
		24 год.	8
		Лабораторні	
		год.	
		Самостійна робота	
		52 год.	84 год.
Індивідуальні завдання: 20 год.			
Вид контролю: екзамен			

Примітка:

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 48/72 (40%/60%)

для заочної форми навчання – 16/104 (13%/87%)

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни полягає у висвітленні понятійного апарату соціології культури, специфіки її об'єкта, предмета, функцій і завдань, розглядаються також основні структурні та процесуальні виміри культури, механізми її впливу та суспільне життя, особливості соціокультурної диференціації сучасного суспільства, актуальні дослідницькі теми соціології культури в Україні.

Завдання курсу: показати і пояснити специфіку культурно-соціологічного пізнання, прищепити навички користуватися соціокультурним підходом до суспільних явищ, навчити аналітично обґрунтовано виокремлювати соціальний аспект культурного життя і культурний аспект соціального життя, навчити студентів аналізувати механізми впливу культури на суспільне життя, особливості соціокультурної диференціації суспільства, привернути їхню увагу до актуальних дослідницьких тем соціології сучасної української культури.

Місце навчальної дисципліни в освітній програмі: Навчальна дисципліна «Соціологія культури» призначена для здобувачів вищої освіти спеціальності 054 «Соціологія» та входить до циклу вибіркових дисциплін професійної підготовки. Курс пов'язаний із дисциплінами: загальна соціологічна теорія, історія соціології, історія України, Історія української культури, основи психології соціологічна думка в Україні, філософія, соціологія освіти і молоді, соціальна політика, сучасні соціологічні теорії, теорія соціальних змін та глобалізація, соціологія управління, кількісні та якісні методи в соціологічних дослідженнях, методи збору соціологічної інформації, методологія соціологічних досліджень, соціологія масової комунікації організація роботи соціологічної служби.

Навчальна дисципліна «Соціологія культури» тісно пов'язана зі спектром соціологічних теорій і дослідницькою методологією в соціології.

Передумови для вивчення: опанування дисциплін: загальної підготовки («Історія України», «Основи психології», «Історія української культури», «Філософія», «Соціальна політика», «Етнологія України», «Теорія соціальних змін та глобалізації»); професійної підготовки («Загальна соціологічна теорія», «Історія соціології», «Соціологічна думка в Україні», «Сучасні соціологічні теорії», «Соціологія управління», «Соціологія освіти і молоді») та формування на основі їх вивчення необхідних навичок.

Завдання дисципліни «Соціологія культури» є:

- аналіз і засвоєння понятійного апарату;
- визначення специфіки культурно-соціологічного пізнання;
- розкриття фундаментальних характеристик культури як способу існування людського суспільства;
- аналізувати механізм і особливості впливу культури на суспільне життя;
- формування навичок застосування соціокультурного підходу до аналізу суспільних явищ;
- обґрунтовувати культурні аспекти соціального життя та соціальні аспекти культурного життя
- вдосконалення навичок аналізу реальних соціокультурних процесів.

Навчальна дисципліна є теоретичною і практичною основою сукупності знань, вмінь та навичок, які формують профіль фахівця з питань соціального контексту культури, застосування соціологічного підходу до культурологічного аналізу.

Результати навчання. Вивчення навчальної дисципліни сприяє:

- *формуванню загальних компетентностей* випускника (КЗ-2, КЗ-3, КЗ-4, КЗ-7);
- *формуванню спеціальних (фахових, предметних) компетентностей* (КП-1, КП-2, КП-3, КП-4, КП-5, КП-6, КП-7, КП-8, КП-9);
- *отриманню результатів навчання* (РН-1, РН-7, РН-16, РН-18, РН-20).

В результаті вивчення навчальної дисципліни у студентів будуть розвинуті: здатність розглядати культуру як продукт розвитку суспільства; виявляти елементи і засоби, що характеризують і визначають розвиток культури; розуміти роль культури у розвитку особистості, становленні соціальної структури суспільства та процесі соціальних змін; здатність застосовувати соціологічні категорії, концепції та теорії при поясненні специфіки функціонування культури з урахуванням структурних та процесуальних вимірів культури, механізмів її впливу на суспільне життя, особливостей соціокультурної диференціації

сучасного суспільств; здатність практично пояснювати тенденції, процеси та феномени сучасного соціокультурного простору, використовувати соціокультурний підхід при аналізі соціальних явищ, виокремлювати соціальний аспект культурного життя і культурний аспект соціального життя, аналізувати механізми впливу культури на суспільне життя; здатність практично використовувати соціологічне мислення при аналізі соціокультурних процесів, інститутів, культурних традицій і нових форм культури.

Програмні результати навчання:

– знання соціологічних категорій, концепцій та теорій функціонування культури; вимірів культури, механізмів впливу на суспільне життя, особливостей соціокультурної диференціації сучасного суспільства; принципів соціологічного дослідження процесів культури, її тенденцій і форм;

– вміння пояснювати тенденції, процеси та феномени соціокультурного простору; аналітично обґрунтовано виокремлювати соціальний аспект культурного життя і культурний аспект соціального життя; діагностувати проблеми культурного характеру сучасного суспільства;

– володіння методами емпіричного соціологічного аналізу культурних явищ; соціологічного мислення при аналізі соціокультурних процесів, інститутів, культурних традицій і нових форм культури.

Методика вивчення курсу «Соціологія культури» для здобувачів вищої освіти спеціальності 054 «Соціологія» ґрунтується на єдності лекційних, семінарських занять, консультацій та самостійної роботи студентів.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 120 годин / 4 кредити ECTS.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Соціологія культури як наукова дисципліна

Тема 1. Соціологія культури в системі соціологічного знання.

Культура як складова проблемного поля сучасної соціології. Виникнення і розвиток соціології культури. Визначення соціології культури у широкому і вузькому сенсі. Об'єкт, предмет, завдання, рівні та функції соціології культури. Зв'язок соціології культури з іншими науками. Методологія і методи соціології культури. Сутність соціокультурного підходу до суспільних явищ. Напрями досліджень у соціології культури. Основні поняття соціологічного аналізу культури.

Тема 2. Культура у фокусі соціологічного аналізу

Поняття культури. Фундаментальні характеристики культури. Основні ознаки культури. Смисловий, регулятивний і технологічний аспекти культури. Специфіка культури. Види і форми культури. Матеріальна, духовна, художня і фізична культура. Домінуюча культура, субкультура і контркультура. Висока і народна культура. Масова культура.

Тема 3. Соціологічні концепції аналізу культури

Культурно-аналітична традиція дослідження культури (О. Конт, М. Вебер, Г. Зіммель, А. Вебер, К. Манхейм, П. Сорокін). Структурно-функціоналістська інтерпретація культури (Т. Парсонс, Р. Мертон, М. Мід, Б. Малиновський, А. Редкліфф-Браун). Структурно-символічний підхід до вивчення культури (К. Леві-Строс, Р. Барт, Ю. Лотман, В. Лобас). Аналіз культури в межах постструктуралізму (П. Бурдьє).

Тема 4. Основні елементи культури

Структурна організація культури. Принципи культури. Цінності, їх функції, класифікація. Норми, їх класифікація. Мова культури. Значення понять «символ» та «знак». Знаки та їх функції. Типи знаків. Символи культури в соціологічному баченні. Значення і специфіка символу. Особливості символу.

Тема 5. Засоби відтворення культури

Сутність та значення традицій для соціокультурного життя суспільства. Шляхи виникнення і передачі традицій. Функції традицій. Відмінність традиції від звичаю. Характеристика, походження і функції ритуалу. Соціологічне визначення ритуалу. Класифікації ритуалів. Визначення звичаїв. Міфологія як форма соціальної орієнтації людини. Ідеологія. Соціологічна інтерпретація канону. Відмінність канону від традиції. Визначення стилю як соціокультурного феномену. Життєвий стиль, життєва форма, культурний стиль.

Тема 6. Культура як фактор формування особистості: проблема ідентичності

Значення культури для формування особистості. Культура як «фільтр», що відбирає форми поведінки і мислення. Культурні обмеження. Співвідношення біологічного та соціального (культурного) аспектів людської поведінки. Суперечність між культурою і потребами особистості. Ідентичність і культура. Ідентичність в традиційному і сучасному суспільствах. Інтракультурна та метакультурна індивідуальність.

Змістовий модуль 2. Проблемні виміри соціології культури.

Тема 7. Текстові форми культури в оптиці соціології культури.

Соціологія книги як галузь соціологічного знання. Книга як соціокультурний феномен. Предмет соціології читання. Читання як об'єкт соціологічного аналізу. Соціологія літератури: проблемне поле досліджень.

Тема 8. Міжкультурна комунікація як складова проблемного поля соціології культури

Комунікація та спілкування: соціологічний аналіз понять. Міжкультурна комунікація як предмет наукового розгляду. Макро- та мікрорівень міжкультурної комунікації. Теорії міжкультурної комунікації. Тип культури та міжкультурна комунікація. Особливості вербальної комунікації. Формула Г. Лассуелла. Невербальні аспекти комунікації. Культурний шок. Аккультурація як наслідок міжкультурної комунікації. Особливості формування міжкультурної компетенції.

Тема 9. Мода як соціокультурне явище.

Мода як соціальна норма і цінність. Виникнення й соціальне утвердження моди. Мода у традиційному і сучасному суспільстві. Роль моди у задоволення потреби відрізнятись від інших і бути схожим на інших. Мода як засіб впровадження нових соціальних форм та адаптації до них у світі, що змінюється. Стадії процесу формування і поширення моди. Модні стандарти. Структура моди. Циклічність моди. Формальне і активне слідування моді. Соціальні функції моди. Типи прийняття і засвоєння модних моделей: інноватори, лідери, рання більшість, пізня більшість, традиціоналісти.

Тема 10. Особливості культури традиційних та сучасних суспільств

Сутність культури традиційних і сучасних суспільств. Модернізація як перехід від традиційної до сучасної культури. Індустріалізація і її соціокультурні наслідки. Нова соціально-культурна реальність в Україні.

Тема 11. Культура та постсучасність

Теоретичне осмислення соціально-культурних змін другої половини ХХ століття. Коротка характеристика постмодернізму. Культурні риси постсучасної епохи. Постсучасна соціальна теорія.

Тема 12. Соціокультурні процеси сучасного світу в контексті глобалізації

Сутність глобалізації. Основні етапи глобалізації. Культурні наслідки глобалізації. Фактори культурної глобалізації. Особливості культурного діалогу у світі, що глобалізується.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	с	лаб	інд	с.р.		л	с	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Соціологія культури як наукова дисципліна												
Тема 1. Соціологія культури в системі соціологічного знання.	9	2	2			5	7	2				5
Тема 2. Культура у фокусі соціологічного аналізу	9	2	2			5	7	2				5
Тема 3. Соціологічні концепції аналізу культури	9	2	2			5	7	2				5
Тема 4. Основні елементи культури	9	2	2			5	7	2				5
Тема 5. Засоби відтворення культури	7	2	2			3	11					11
Тема 6. Культура як фактор формування особистості: проблема ідентичності	7	2	2			3	11					11
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	<i>50</i>	<i>12</i>	<i>12</i>			<i>26</i>	<i>50</i>	<i>4</i>	<i>4</i>			<i>42</i>
Змістовий модуль 2. Проблемні виміри соціології культури.												
Тема 7. Текстові форми культури в оптиці соціології культури.	9	2	2			5	7	2				5
Тема 8. Міжкультурна комунікація як складова проблемного поля соціології культури	9	2	2			5	11					11
Тема 9. Мода як соціокультурне явище	9	2	2			5		2				5
Тема 10. Особливості культури традиційних та сучасних суспільств	9	2	2			5	7	2				5
Тема 11. Культура та постсучасність	7	2	2			3	7	2				5
Тема 12. Соціокультурні процеси сучасного світу в контексті глобалізації	7	2	2			3	11					11
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	<i>50</i>	<i>12</i>	<i>12</i>			<i>26</i>	<i>50</i>	<i>4</i>	<i>4</i>			<i>42</i>
ІНДЗ						20						20
Усього годин	120	24	24			72	120	8	8			104

5. Теми семінарських занять

№з/п	Назва теми	Кількість годин
	Змістовий модуль 1.	
1	Соціологія культури в системі соціологічного знання.	2
2	Культура у фокусі соціологічного аналізу.	2
3	Соціологічні концепції аналізу культури.	2
4	Основні елементи культури.	2
5	Засоби відтворення культури.	2
6	Культура як фактор формування особистості: проблема ідентичності.	2
	Змістовий модуль 2.	
7	Текстові форми культури в оптиці соціології культури.	2
8	Міжкультурна комунікація як складова проблемного поля соціології культури.	2
9	Мода як соціокультурне явище.	2
10	Особливості культури традиційних та сучасних суспільств.	2
11	Культура та пост сучасність.	2
12	Соціокультурні процеси сучасного світу в контексті глобалізації.	2

6. Теми практичних та лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
-	-	-	

7. Самостійна робота

	Змістовий модуль 1.	
1	Соціологія культури в системі соціологічного знання.	5
2	Культура у фокусі соціологічного аналізу.	5
3	Соціологічні концепції аналізу культури.	5
4	Основні елементи культури.	5
5	Засоби відтворення культури.	3
6	Культура як фактор формування особистості: проблема ідентичності.	3
	Змістовий модуль 2.	
7	Текстові форми культури в оптиці соціології культури.	5
8	Міжкультурна комунікація як складова проблемного поля соціології культури.	5
9	Мода як соціокультурне явище.	5
10	Особливості культури традиційних та сучасних суспільств.	5
11	Культура та пост сучасність.	3
12	Соціокультурні процеси сучасного світу в контексті глобалізації.	3
	ІНДЗ	20
	Разом	72

8. Індивідуальненавчально-дослідне завдання

Індивідуальне навчально-дослідне завдання є невід'ємною формою набуття нових знань та навичок з курсу «Соціологія культури». Вони є вагомою частиною самостійної роботи студента над матеріалами курсу. Виконання студентом ІНДЗ є обов'язковою умовою оцінювання його успішності з опанування курсу.

Виконання ІНДЗ має сприяти:

- опанування понятійно-категорійного апарату соціології культури;
- формуванню соціологічного бачення сутності, змісту, генези та механізмів розвитку соціокультурної сфери, зокрема й українського суспільства;
- формуванню навичок збору, аналізу, систематизації та узагальнення наукової літератури щодо обраної теми;
- опанування та засвоєння вимог до підготовки самостійних аналітичних робіт;
- формування навичок пошуку та відбору літературних джерел для розкриття теми;
- засвоєння навичок дотримання вимог щодо правил посилань на використані літературні джерела.

Вимоги до ІНДЗ:

- ІНДЗ має бути присвячене одній самостійно обраній студентом темі, яку від обирає з переліку рекомендованих. Тема письмової роботи може бути висунута студентом самостійно, виходячи з його особистих наукових інтересів, але за тематикою навчального курсу та з обов'язковим погодженням із викладачем;
- ІНДЗ має бути подане у вигляді реферату, який потім може перерости в курсову, бакалаврську чи дипломну роботу;
- тема повинна бути розкрита змістовно, у повному обсязі, логічно, послідовно з відповідною коректністю формулювань;
- робота має складатися з таких частин: заголовок, основна частина (має бути структурована за пунктами абозділами з відповідними підрозділами), висновки, список використаних джерел і літератури;
- висновки повинні бути самостійними та обґрунтованими;
- при підготовці тексту мають бути використані різні джерела інформації (підручники, нормативно-правові акти, монографії, статті, матеріали соціологічних досліджень, періодичні видання, інші електронні ресурси,);
- обов'язковим є посилання на використані джерела інформації;
- оформлення бібліографічних посилань має бути здійснене з дотриманням діючих вимог (ДСТУ 7.1:2006);
- форма подання - комп'ютерний набір, надрукований на аркушах формату А-4, кегль 14, шрифт – TimesNewRoman, інтервал – 1,5, мова – українська. Текст слід друкувати, дотримуючись таких розмірів чистих полів аркуша: лівий – 30 мм, правий – 10 мм, верхній – 15 мм, нижній – 20 мм.;
- обсяг роботи – до 20 сторінок;
- ІНДЗ може супроводжуватись графічною презентацією (що збільшує оцінку виконаної роботи щонайменше у два рази).

Теми ІНДЗ:

1. Соціологія культури як самостійна наукова дисципліна: передумови виникнення та її становлення.
2. Специфіка культурно-соціологічного пізнання.
3. Сутність соціокультурного підходу до соціальної дійсності.
4. Методи культурно-соціологічних досліджень.
5. Історія розвитку поняття «культура». Види культури.
6. Знання й переконання як елементи культури.
7. Визначення поняття «субкультура».
8. Способи вирішення проблеми співвідношення різних культур.
9. Соціально-культурні процеси в Україні.

10. Соціокультурна модернізація в Україні.
11. «Молодіжна культура»: поняття, історія розвитку, різновиди.
12. Молодіжні організації та молодіжні проблеми.
13. Альтернативні культури.
14. Поняття «ділової культури».
15. Організаційна культура.
16. «Соціологія науки»: поняття, предмет та основні категорії.
17. «Соціологія книги»: поняття, предмет та основні категорії.
18. «Соціологія літератури»: поняття, предмет та основні категорії.
19. «Соціологія театру»: визначення, сучасні дослідження.
20. «Соціологія музики»: поняття, предмет та основні категорії.

За період вивчення дисципліни студент повинен підготувати та захистити виконане ІНДЗ.

Проект подається на перевірку викладачеві після останнього семінарського завдання.

Контроль за виконанням завдань ІНДЗ здійснюється на індивідуальному занятті у формі публічного оприлюднення його результатів.

9. Методи навчання

Методика вивчення курсу «Соціологія культури» для здобувачів вищої освіти спеціальності 054 «Соціологія» ґрунтується на єдності лекційних, семінарських занять, консультацій та самостійної роботи студентів.

Лекції – кодин з основних видів проведення навчальних занять, призначені для засвоєння теоретичного матеріалу. Як правило, лекція є елементом курсу лекцій, який складає основний теоретичний матеріал окремої або кількох тем навчальної дисципліни (застосовується, зазвичай для студентів заочної форми навчання).

Семінарське заняття – основний вид проведення навчального заняття, яке передбачає дискусію навколо попередньо визначених тем, до яких студенти за визначеними питаннями готують тези виступів на підставі індивідуально виконаних завдань.

Семінарські заняття з курсу забезпечують закріплення теоретичних знань та сприяють розвитку у здобувачів вищої освіти здатності до самонавчання та самовдосконалення.

Підготовка до семінарських занять вимагає від здобувачів вищої освіти систематичного самостійного: опрацювання питань до обговорення (за матеріалами лекцій) для участі у дискусії згідно плану семінару; опрацювання матеріалу рекомендованої літератури для додаткового розкриття теми за визначеними питаннями для самостійного опрацювання; підготування виступів, доповідей згідно переліку питань для самостійного опрацювання теми.

Самостійна робота студента дозволяє одержати додаткові знання у поєднанні з аудиторним навчанням за рахунок опрацювання додаткової інформації з теоретичних питань і практичних питань з навчальної дисципліни, а також виконання індивідуального навчально-дослідного завдання (ІНДЗ). Мета самостійної роботи – розвинути здатності до самостійного пошуку, збору, систематизації та презентації (усної, письмової) додаткової інформації з теоретичних питань, розглянутих на лекціях.

Самостійна робота над навчальним матеріалом передбачає:

- опрацювання лекційного матеріалу при підготовці до семінарських занять;
- перевірку підготовки до семінарських занять за допомогою питань до семінарського заняття;
- опрацювати додаткову інформацію з теоретичних питань, розглянутих на лекціях, що дозволяє одержати додаткові знання у поєднанні з аудиторним навчанням;
- опрацювання додаткових теоретичних питань з навчальної дисципліни і підготовка ІНДЗ.

Консультація – форма навчального заняття (індивідуальна або групова) у спеціально узгоджений (за рішенням кафедри) поза навчальний час, при якій студент отримує від викладача відповіді на конкретні запитання щодо виконання індивідуальних завдань або пояснення певних теоретичних положень чи аспектів їх практичного застосування.

При викладанні дисципліни застосовуються словесні, наочні та практичні методи навчання. Словесні (розповідь, пояснення) і наочні (ілюстрація, демонстрація, презентація) використовуються під час лекцій, практичні – при проведенні семінарських занять.

Вивчення дисципліни передбачає виконання та демонстрацію індивідуальних письмових і усних завдань, консультації, підготовку повідомлень.

10. Методи контролю

Начальна дисципліна передбачає такі основні види контролю: поточний, рубіжний (тематичний, модульний), підсумковий.

Поточний контроль здійснюється у процесі вивчення навчальної дисципліни з метою виявлення ступеню розуміння студентом засвоєного навчального матеріалу та вміння застосовувати його у практичній роботі. Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між викладачем та студентом у процесі навчання, забезпечення управління навчальною мотивацією студентів, коригування методів навчання. Поточний контроль має на меті перевірку рівня підготовленості студента до розв'язання професійних завдань.

Об'єктами поточного контролю студентів є:

- теоретичні знання, які продемонстровані студентами на семінарських заняттях;
- здатність до розв'язання професійних завдань;
- активність при обговоренні питань на семінарському занятті;
- виконані завдання для самостійної роботи, під час контролю яких можуть підлягати оцінці ступінь самостійності та повнота виконання завдання;
- виконане ІНДЗ;
- регулярне відвідування студентами аудиторних занять.

Застосовуються наступні форми поточного контролю: усне опитування, письмовий експрес-контроль на лекціях, практичних заняттях, колоквиум, виступи ЗВО при обговоренні питань на семінарських заняттях; тестування, комп'ютерне тестування, термінологічний (методичний) диктант, індивідуальні науково-дослідні завдання. Загальна кількість балів за поточний контроль фіксується у «Журналі обліку роботи академічної групи» до початку екзаменаційної сесії і засвідчується підписом викладача.

Поточний контроль здійснюється протягом семестру. Поточний контроль здійснюється під час проведення навчальних занять (лекцій, семінарських), а також за результатами виконання студентами завдань для самостійної роботи.

Результати поточного контролю та оцінка на виконане ІНДЗ враховуються викладачем під час виставлення підсумкової оцінки з навчальної дисципліни.

Рубіжний контроль реалізується як тематичний або модульний контроль (за вибором викладача).

Тематичний контроль спрямований на визначення рівня засвоєння студентами певної теми чи декількох взаємопов'язаних (в межах змістових модулів) тем.

Модульний контроль проводиться (за рахунок застосування модульно-рейтингового оцінювання знань (МРОЗ)) наприкінці змістового модулю за рахунок аудиторних занять і має на меті перевірку опанування студентом певної сукупності знань та вмінь, що формує цей модуль. МРОЗ спрямоване на забезпечення ритмічності роботи студентів протягом семестру, активізацію уваги студентів до предмета, мінімізацію самовільних пропусків занять, упорядкування самостійної навчальної діяльності студентів. Важливою рисою МРОЗ є більша об'єктивність оцінювання засвоєння матеріалу студентами, зведення до мінімуму суб'єктивних чинників.

Модульний контроль реалізується за рахунок узагальнення результатів поточного контролю знань (враховується підсумкова кількість балів за темами змістовних модулів) і проведення спеціальних контрольних заходів. Відповідно до положень КМСОНП, студентам можуть бути запропоновані до виконання різні за типом та формою завдання до змістових модулів курсу. Для дисципліни «Соціологія культури» завдання до модульного контролю передбачено у формі тестових завдань, які розкривають зміст модульної контрольної роботи (МКР).

Підсумковий контроль включає семестровий контроль у формі семестрового екзамену. Підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання з дисципліни «Соціологія культури».

Семестровий екзамен як форма підсумкового контролю проводиться з метою встановлення рівня засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу з дисципліни «Соціологія культури» за семестр.

Семестровий екзамен з курсу «Соціологія культури» проводиться в комбінованій формі (усна та письмова). Екзамен проводиться за екзаменаційними білетами, в кожному з яких по 3 запитання. На семестровий екзамен виносяться вузлові питання, типові і комплексні задачі, завдання, що потребують творчої відповіді та вміння синтезувати отримані знання і застосовувати їх при вирішенні практичних завдань.

Питання до семестрового екзамену:

1. Об'єкт, предмет, завдання, рівні та функції соціології культури.
2. Зв'язок соціології культури з іншими науками.
3. Методологія і методи соціології культури.
4. Поняття культури. Фундаментальні характеристики культури.
5. Основні ознаки культури. Специфіка культури.
6. Види, форми культури та її функції.
7. Матеріальна, духовна, художня і фізична культура.
8. Домінуюча культура, субкультура і контркультура.
9. Висока і народна культура. Масова культура.
10. Культурно-аналітична традиція дослідження культури (О. Конт, М. Вебер, Г. Зіммель, А. Вебер, К. Манхейм, П. Сорокін).
11. Структурно-функціоналістська інтерпретація культури (Т. Парсонс, Р. Мертон, М. Мід, Б. Малиновський, А. Редкліф-Браун).
12. Структурно-символічний підхід до вивчення культури (К. Леві-Строс, Р. Барт, Ю. Лотман, В. Лобас). Аналіз культури в межах постструктуралізму (П. Бурдьє).
13. Структурна організація культури. Принципи культури.
14. Цінності, їх функції, класифікація.
15. Норми, їх класифікація.
16. Мова культури. Значення понять «символ» та «знак».
17. Сутність та значення традицій для соціокультурного життя суспільства. Функції традицій.
18. Характеристика, походження і функції ритуалу. Класифікації ритуалів.
19. Визначення звичаїв.
20. Міфологія як форма соціальної орієнтації людини.
21. Характеристика, походження і функції ідеології.
22. Соціологічна інтерпретація канону.
23. Життєвий стиль, життєва форма, культурний стиль.
24. Культура як «фільтр», що відбирає форми поведінки і мислення.
25. Культурні обмеження.
26. Суперечність між культурою і потребами особистості. Ідентичність і культура.
27. Інтракультурна та метакультурна індивідуальність.
28. Соціологія книги як галузь соціологічного знання.
29. Предмет соціології читання. Читання як об'єкт соціологічного аналізу.
30. Соціологія літератури: проблемне поле досліджень.
31. Міжкультурна комунікація як предмет наукового розгляду.
32. Теорії міжкультурної комунікації.
33. Макро- та мікрорівень міжкультурної комунікації.
34. Тип культури та міжкультурна комунікація.
35. Особливості вербальної комунікації.
36. Невербальні аспекти комунікації.
37. Формула Г. Лассуелла.
38. Аккультурація як наслідок міжкультурної комунікації.

39. Мода як соціальна норма і цінність.
40. Структура моди.
41. Соціальні функції моди. Циклічність моди.
42. Роль моди у задоволення потреби відрізнятись від інших і бути схожим на інших.
43. Мода як засіб впровадження нових соціальних форм та адаптації до них у світі, що змінюється.
44. Стадії процесу формування і поширення моди.
45. Модні стандарти.
46. Типи прийняття і засвоєння модних моделей: інноватори, лідери, рання більшість, пізня більшість, традиціоналісти.
47. Сутність культури традиційних і сучасних суспільств.
48. Модернізація як перехід від традиційної до сучасної культури.
49. Нова соціально-культурна реальність в Україні.
50. Теоретичне осмислення соціально-культурних змін другої половини ХХ століття.
51. Характеристика постмодернізму.
52. Культурні риси постсучасної епохи.
53. Постсучасна соціальна теорія.
54. Сутність глобалізації.
55. Основні етапи глобалізації.
56. Фактори культурної глобалізації.
57. Культурні наслідки глобалізації.
58. Виникнення і розвиток соціології культури.
59. Визначення соціології культури у широкому і вузькому сенсі.
60. Поняття культури. Фундаментальні характеристики культури.

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Кредитно-модульна система організації навчального процесу передбачає застосування модульного навчання за кредитами і охоплює зміст, форми та засоби навчального процесу, форми контролю якості знань та вмінь, навчальної аудиторної та самостійної роботи студента.

Змістовний модуль – це завершена, відносно самостійна, частина навчального курсу, що містить теоретичні та практичні завдання, систему навчально-методичного забезпечення.

Оцінка за модульний контроль виставляється як середнє арифметичне балів за всіма формами поточного контролю (враховується кількість балів за всіма темами змістовного модуля) і проведення спеціальних контрольних заходів за змістовним модулем.

Оцінка за тематичний контроль передбачає узагальнення результатів поточного контролю знань за всіма формами і виставляється як середнє арифметичне балів поточного контролю (враховується кількість балів за всіма темами змістовного модуля).

Рейтингова система оцінювання – це система визначення якості виконаної студентом аудиторної та самостійної роботи і рівня набутих ним знань та вмінь шляхом оцінювання (в балах) результатів цієї роботи шляхом поточного та підсумкового контролю.

Оцінка за рубіжний контроль (тематичний або модульний) до загального рейтингу успішності студента не додається.

Рейтинг складається з суми балів за:

- аудиторну роботу (відвідування лекційних занять, робота на семінарських заняттях – до 2 балів за кожне заняття);
- самостійну роботу (конспекти, опрацювання інформаційних джерел – до 2 балів за кожне заняття);
- індивідуальне навчально-дослідне завдання (написання рефератів – 4 бали, презентація – 4 бали);
- екзамен (до 50 балів, з яких 16 балів за перше запитання та по 17 балів за 2 та 3 запитання).

Рейтингове оцінювання навчальних досягнень студента з курсу «Соціологія культури» здійснюється за інтервальною шкалою. Оцінювання знань та вмінь студентів відбувається за наступним розподілом (денна/безвідривна форма навчання):

Поточне тестування та самостійна робота												ІНДЗ	Підсумковий контроль (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2						8	50	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12			
4	4	4	4	4	4	3	3	3	3	3	3			

Відпрацювання пропущених лекцій, семінарських занять здійснюється під час консультацій (якщо пропуски без поважних причин – зараховуються без балів).

Здобувачі вищої освіти допускаються до складання екзамену, якщо вони виконують умови контракту, повністю виконали усі види робіт, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни, а набрана ними кількість балів за поточний контроль становить не менше 35. Студенту, який не набрав „прохідного мінімуму” (35 балів), за дозволом викладача, надається можливість здачі пройденого матеріалу для отримання необхідної кількості балів з поточного контролю шляхом виконання спеціальних тестів/контрольної роботи підвищеної складності. У разі невиконання цих завдань, студент не допускається до складання екзамену.

Підсумкова екзаменаційна оцінка з дисципліни розраховується як сума балів, отриманих під час екзамену (від 0 до 50 балів) та балів, отриманих під час поточного та/або рубіжного контролю. За рішенням кафедри студентам, які брали участь у науково-дослідній роботі (роботі конференцій, підготовці публікацій, а також були учасниками олімпіад, конкурсів тощо) можуть нараховуватися до 10 додаткових балів до підсумкового контролю.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Орієнтовні критерії оцінювання знань та вмінь студента за результатами вивчення навчальної дисципліни:

88–100 балів – за глибокі знання навчального матеріалу; вміння аналізувати явища, які вивчаються, у їхньому взаємозв'язку і розвитку, чітко і лаконічно; логічно і послідовно відповідати на поставлені запитання; вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач;

80–87 балів – за ґрунтовні знання навчального матеріалу; аргументовані відповіді на поставлені запитання; вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язування практичних задач;

71–79 балів – за міцні знання навчального матеріалу, включаючи розрахунки; аргументовані відповіді на поставлені запитання, які, однак, містять певні (несуттєві) неточності; вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач;

61–70 балів – за посередні знання навчального матеріалу, мало аргументовані відповіді, слабке застосування теоретичних положень під час розв'язання практичних задач;

26–49 балів – за незнання значної частини навчального матеріалу, істотні помилки у відповідях на запитання, невміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач;

00–25 балів – за незнання значної частини навчального матеріалу, істотні помилки у відповідях на запитання, невміння орієнтуватися під час розв'язання практичних задач, незнання основних фундаментальних положень.

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення

Традиційні носії інформації, глобальні комп'ютерні мережі, засоби комунікації, сучасні технічні засоби.

13. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Верховод Л.І. Соціологія культури та міжкультурна комунікація : навч.-метод. посіб. для студ. ден. та заочн. форми навч. спец. «Соціологія» / Л. І. Верховод ; Держ. закл. «Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка». – Старобільськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2018. – 263 с.

2. Болотова В.О. Соціологія культури : конспект лекцій для студентів спеціальності 054 «Соціологія»/ В.О. Болотова. – Харків : НТУ«ХП», 2017. – 104 с.

3. Конспект лекцій з дисципліни «Соціологія культури» для студентів за напрямом підготовки 6.030101 «Соціологія» / Укладачі : К.Ю. Богомаз, О.М. Шеломовська. - Дніпродзержинськ, ДДТУ, 2015. – 121 с.

4. Социология культуры : учебник / А. Г. Колесникова, А. В. Матецкая, С. И. Самыгин ; под общ. ред. С.Н. Епифанцева. – Москва : КНОРУС, 2017. – 246 с.

5. Ионин Л. Г. Социология культуры : учебник для бакалавриата и магистратуры / Л. Г. Ионин. – 5-е изд., испр. и доп. – М. : Юрайт, 2016. – 425 с.

6. Лобанова А. С. Соціологія культури: навч. посіб. / Алла Степанівна Лобанова, Ірина Володимирівна Грабовець, Людмила Володимирівна Кучерявенко. – Кривий Ріг: Видавничий дім, 2010. – 131 с.

7. Михайлова Л. И. Социология культуры: учеб. пособ. / Л. И. Михайлова. – М.: Дашков и К, 2008. – 400 с.

8. Юрий М. Ф. Соціологія культури : навч. посіб. / М.Ф. Юрий. – К. : Кондор, 2006. – 302с.

9. Ирхин Ю.В. Социология культуры : учебник / Ю.В. Ирхин. – М. : Экзамен, 2006. – 525 с.

10. Соціологія культури : навч. посіб. / О. М. Семашко, В, М Піча ; за ред. О.М. Семашка, В. М. Пічі. – К «Каравела», Львів : «Новий Світ-2000, 2002. – 334 с.

Додаткова:

1. Афанасьев В. В. Западная социология XX века: учеб. пособ. / В. В. Афанасьев. – М. : НИЦИНФРА-М, 2016. – 285 с.

2. Бачинин В. А. История западной социологии: учеб. / В. А. Бачинин, Ю. А. Сандулов. – СПб.: Издательство «Лань», 2002. – 384 с.

3. Вебер М. Рациональные и социологические основания музыки / М. Вебер // Вебер М. Избранное. Образ общества. - М. : Юрист, 1994. – 704 с.

4. Гофман А.Б. Мода и люди. Новая теория моды и модного поведения / А.Б. Гофман. - М.: Книжный дом «Университет», 2010. – 228 с.

5. Закович М. М. Культурологія: українська та зарубіжна культура: навч. посіб. / М. М. Закович – К.: Знання, 2007. – 288 с.

6. Карцева Л. В. Социология культуры: учеб. пособ. для вузов / Л. В. Карцева, Ю. В. Шабалина. – М.: Дашков и К, 2007. – 232 с.

7. Кайуа Р. Игры и люди : статьи и эссе по социологии культуры / Р. Кайуа. – М. : ОГИ, 2007. – 304 с.

8. Кононов І. Ф. Теоретична соціологія: підручник для студ. вищ. навч. закл.: у 2 т. / І. Ф. Кононов. – Луганськ: Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2013. – Т. 1: Соціальність та її форми. – 576 с.
9. Ляпина Л. К проблеметипологізаціїконцепціймультикультуралізма / Лапіна Л. // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 2015. – № 1. – С. 69 – 81.
10. Матецька А. В. Соціологіякультури: учеб. пособ. / А. В. Матецька, С. І. Самыгин. – Ростов-на-Дону: Феникс, 2007. – 320 с.
11. Минюшев Ф. И. Соціологіякультури: учеб. пособие для вузов / Ф. И. Минюшев. – М.: Академический Проект, 2004. – 272 с.
12. Михайлова Л. И. Соціологіякультури: учеб. пособ. / Л. И. Михайлова. – М.: Дашков и К, 2008. – 400 с.
13. Орлова Э. А. Компонентысовременнойсоціологіікультури / Орлова Э. А. // Культура культуры. – 2016. – № 3. – [Електронний ресурс]. – Режим доступа : <http://cult-cult.ru/components-of-modern-sociology-of-culture/>
14. Бауман З. Индивидуализированное общество / З. Бауман. – М.: Логос, 2005. – 390 с.
15. Белл Д. Грядущее постиндустриальное общество. Опыт социального прогнозирования / Д. Белл. – Москва: Academia, 2005. – 788 с.
16. Джеймисон Ф. Постмодернизм и общество потребления / Ф. Джеймисон. – М.: Логос. – 2000. – № 4. – С. 63–77.
17. Лиотар Ж.-Ф. Состояние постмодерна / Ж.-Ф. Лиотар. – М.: Институт экспериментальной социологии, Спб.: Алетейя, 1998. – 160 с.
18. Ритцер Дж. Современные социологические теории / Дж. Ритцер. – СПб.: Питер, 2002. – 688 с.
19. Уэбстер Ф. Теории информационного общества. / Ф. Уэбстер – М.: Аспект Пресс, 2004.– 400 с.
20. Харт К. Постмодернизм / К. Харт. – М.: ФАИР-ПРЕСС, 2006. – 272 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. <https://www.rada.gov.ua/>– Офіційний портал Верховної Ради України.
2. <https://www.kmu.gov.ua/> – Офіційний сайт Кабінету Міністрів України.
3. <http://mincult.kmu.gov.ua/control> – Офіційний сайт Міністерства культури України.
4. <http://www.nbuv.gov.ua/> – Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського.
5. <https://i-soc.com.ua/> – Інститут соціології НАН України.
6. <https://niss.gov.ua/> – Національний інститут стратегічних досліджень при Президенті України.
7. <https://sociopolis.ua/>– Центр соціологічних та політичних досліджень «Соціополіс».
8. <http://ucss.org.ua/> – Українські культурні дослідження.
9. <https://i-pro.kiev.ua/>– Інформаційна агенція культурних індустрій.